

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи		
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет за пословне студије, Бања Лука, Јована Дучића 37а, ups@univerzitetps.com Факултет правних наука	
Интернет адреса	www.univerzitetps.com	
Назив, број и датум акта о оснивању	Одлука о оснивању, 01/2006. од 25. 1. 2006. године	
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	ЈИБ 4402390490009	
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	11003818	
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Радован Клинцов, Ранка Шипке 85, Бања Лука	
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање		
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	Дозвола за рад Министарства просвјете и културе Републике Српске бр. 07.023-612-320-2/11 од 31.10. 2011.год.	
Број и датум дозволе за рад ван сједишта		
Организациона јединица на којој се изводи студијски програм и одговорна лица	Факултет правних наука, Проф. др Миле Матијевић	
Контакт особа:	Проф. др Радован Клинцов	
Број телефона:	++ 387 51 248 335	
Студијски програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Правне науке	Први циклус	Дипломирани правник „Студијски програм „Правне науке“ – 240 ЕЦТС

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Studijski program sadrži sve zakonom predviđene elemente: naziv, vrstu studija, akademski naziv, uvjete za upis, listu predmeta, način izvođenja studija, bodovnu vrijednost predmeta, način i preduvjete za upis predmeta. U strukturi studijskog programa precizno su navedeni ciljevi programa.

Program osigurava stjecanje teorijskih znanja i vještina neophodnih za savjesno, kompetentno i profesionalno obavljanje pravnih poslova koji zahtijevaju primjenu pravničkih znanja i sposobnosti i omogućavaju uključivanje u rad državnih organa i institucija, javnih službi, privrednih društava, organizacija, udruženja i drugih institucija pravnog sistema primjerenih zvanju diplomirani pravnik. Studijski program po završenim osnovnim akademskim studijama omogućuje nastavak obrazovanja i dalje stručno usavršavanje na master akademskim studijama. Svrha programa je jasno i nedvosmisleno formulirana i u potpunosti je usklađena sa općom misijom i ciljevima ustanove.

Cilj studijskog programa je obrazovanje budućih pravnika za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih dostignuća iz oblasti prava i srodnih disciplina, i to na takav način da steknu kompetencije, sposobnosti i vještine za profesionalno i odgovorno obavljanje poslova pravničke struke, kao i za sticanje znanja, sposobnosti i vještina neophodnih radi učešća u daljem obrazovnom procesu u cilju postizanja više razine znanja.

Postoje dokumenti koji definiraju način usvajanja studijskih programa, proces razvoja studijskih programa, njegovog sadržaja i izlaznih kvalifikacija te njegovu relaciju s politikama, ciljevima i strategijom, prvenstveno Univerziteta.

Akti kojim su definirane procedure za proces razvoja, predlaganja, prihvatanja, praćenje i provođenje studijskih programa su: Statut, Pravilnik o studijskim programima, Standardi za obezbjeđenje studijskih programa, kao i Postupkom za obezbjeđenje kvaliteta obrazovnog procesa na Univerzitetu za poslovne studije Banja Luka.

Računanje i dodjeljivanje ECTS bodova vrši se u skladu sa Pravilnikom o određivanju ECTS bodova. ECTS bodovi se računaju i dodjeljuju sukladno okvirnim odredbama Bolonjske deklaracije, kroz tzv. izraz kvalitativne količine rada neophodne za savlađivanje svakog predmeta pojedinačno, u odnosu na ukupni kvantitativno izraženi rad potreban da bi se savladao određeni studijski program u cijeloj akademskoj godini studija.

Ustanova je usvojila i priložila propise kojim se regulira osnivanje i djelokrug rada tijela za provođenje politike osiguranja kvalitete. Priloženi su rezultati prethodne evaluacija studijskog programa.

Politika unutrašnjeg osiguranja kvalitete studijskih programa uređena je na razini Univerziteta i u tom smislu posotoji usvojena i javno dostupna politika unutrašnjeg osiguranja kvalitete studijskih programa kao dio njenog strateškog upravljanja.

Politika osiguranja kvaliteta uređena je: Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Univerzitetu za poslovne studije., Strategijom Univerziteta za poslovne studije za period 2016.-2021., Statutima Univerziteta i Fakulteta, Odlukama o imenovanjima osoba i tijela za osiguranje kvalitete, Planom za otklanjanje primjedbi komisije za akreditaciju visokoškolskih ustanova na Univerzitetu za poslovne studije u period 2013.- 2017., odlukama donesenim na sastancima tijela za osiguranje kvalitete i nadležnih osoba (konstatiranih u zapisnicima). Politika osiguranja kvaliteta UPS-a javno dostupna na sajtu univerziteta www.univerzitetps.com.

Studenti imaju ulogu u kreiranju i osmišljavanju studijskih programa. Studenti imaju mogućnost utjecanja na kreiranje politike osiguranja kvalitete jer su članovi svih tijela koja odlučuju o politici osiguranja kvalitete, a na tu funkciju izabrani su na prijedlog studentske organizacije. To je uređeno prvenstveno Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Univerzitetu za poslovne studije, kao i drugim internim univerzitetskim i fakultetskim općim aktima i odlukama.

Radi osiguranja kvaliteta na Univerzitetu za poslovne studije osnovani su odgovarajući organi, i to: Komisija za osiguranje kvaliteta na Univerzitetu za poslovne studije, Timovi za

osiguranje kvaliteta organizacionih jedinica (Fakulteta) na Univerzitetu za poslovne studije i Koordinator za osiguranje kvaliteta i internu evaluaciju Univerziteta za poslovne studije. Tim za osiguranje kvaliteta organizacijske jedinice Univerziteta imenuje se u svim organizacijskim jedinicama Univerziteta. Tim sačinjava pet članova iz reda nastavnika, studenata, administrativnog i tehničkog osoblja i predstavnik dekanata. Tim pruža podršku internim korisnicima da utvrde područja koja treba poboljšati ili pomaže u njihovim relevantnim aktivnostima. Primarni zadatak tima je da stvara povoljne uvjete za unapređenje kvaliteta.

Dekani su odgovorni za osiguranje kvaliteta nastave organizacijske jedinice. Tim organizacijske jedinice, u suradnji s koordinatorom kvaliteta, izrađuje godišnji i dugoročni plan aktivnosti kojeg predstavlja NNV-u matične ustanove. Tim organizacijske jedinice djeluje u skladu s planom nakon što ga NNV usvoji. Tim organizacijske jedinice ima obvezu podnositi izvještaj o svom djelovanju NNV-u matične organizacijske jedinice, Koordinatoru kvaliteta, Komisiji i Senatu. Izvještaj se podnosi redovno, najmanje jedanput godišnje, ali i na zahtjev.

Akti koji definiraju ulogu studenata u osiguranju kvalitete i upravljanju Univerzitetom definirani su Statutom, Pravilima studentskog predstavničkog tijela i Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Univerzitetu za poslovne studije.

Politika osiguranja kvalitete studijskih programa je usmjerena na promociju: istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima. Politika podržava razvoj kulture kvalitete u kojoj svi unutrašnji učesnici doprinose kvalitetu studijskih programa. Tim organizacijske jedinice, u saradnji s koordinatorom kvaliteta, izrađuje godišnji i dugoročni plan aktivnosti kojeg predstavlja NNV-u matične ustanove, a djeluje u skladu s planom nakon što ga NNV usvoji.

Ciljevi i planovi, kao dio poslovnog plana Univerziteta, izrađuju se svake godine za narednu godinu.

Struktura kurikuluma obuhvaća raspored predmeta, fond sati i broj ECTS-a. Program recenziranog studija komponiran je od obveznih i izbornih predmeta.

Nastavni plan i program sadrži pregled obveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za gotovo sve od predmeta, opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada, liste obvezne literature za svaki pojedini predmet (trebalo bi navesti i dopunsku literaturu).

Navedeni su referentni studijski programi i objašnjene stručne sličnosti i razlike. Recenzirani program usporediv je i usklađen s odgovarajućim programima studija visokoškolskih ustanova iz područja prava zemalja evropsko-kontinentalne pravne tradicije poput Srbije, Makedonije, Crne Gore – konkretno Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Pravni fakultet Budva Univerziteta u Crnoj Gori, (I. ciklus), te Praven fakultet “Justinijan prvi” Univerziteta “Kiril I Metodije u Skopju, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Pravni fakultet Univerziteta u Crnoj Gori (II. Ciklus), a o tome postoji Izvještaj o upoređivanju studijskog programa.

Dobra strana praktičnog rada studenata su pravne klinike kroz koje se održavanja i takmičenja u simuliranom suđenju (na kojima su studenti ostvarili i neke uspjehe) te predavanja i praktična nastava od strane stručnjaka i prakse (za što ne postoje konkretniji podaci).

Sistem vrednovanja rada studenata uzima u obzir specifičnosti pojedinih predmeta, osposobljenost studenata za različite aktivnosti u skladu s godinom studija, kao i izbornost predmeta.

Izrada Završnog rada na Fakultetu pravnih nauka regulirana je Pravilnikom o izradi završnog rada prvog ciklusa studija, koji je jedinstven za sve studente Univerziteta za poslovne studije. Pravilnik regulira sveukupnu dinamiku, procedure, od izbora teme završnog rada, do završne odbrane istog pred komisijom nastavnika. Kvalitet izrade završnog rada se ocjenjuje u skladu sa Pravilima ocjenjivanja završnog rada, gdje se posebno vrednuje kvalitet rada, samostalnost u izradi, originalnost rada, te praktični aspekti (empirijski dio) rada, istraživanje aktuelne pravne prakse i sl. Postoji i koristi se zvanično usvojen dokument koji definira svrhu i ciljeve izrade završnog rada i koji sadrži odgovarajuće indikatore za ocjenjivanje.

Aktivnost studenata se posebno podstiče kroz razne oblike aktivizma istih, počevši od izrade, prezentacije seminarskih radova, učešća u vježbama, diskusijama, praktičnim tj. simulacijskim radionicama u okviru Pravno kliničkih vježbi. Najnapredniji studenti se kandidiraju i sudjeluju na tradicionalnim Pravno kliničkim takmičenjima studenata Pravnih fakulteta u realizaciji Pravno kliničkih simulacijskih sudnica.

Upis na Univerzitet za poslovne studije – Fakultet pravnih nauka vrši se u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta. Svake godine se raspisuje konkurs za upis studenata u skladu sa dobijenim odobrenjem Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske i objavljuje se na web stranici. Kandidati koji se upisuju u prvu godinu studija dužni su položiti prijemni ispit.

Akti koji reguliraju ocjenjivanje studenta su Statut i Pravilnik o postupku i načinu ocjenjivanja studenata koji studiraju po bolonjskom programu Univerziteta za poslovne studije, Pravilnikom o uslovima upisa, prepisa i priznavawe ispita sa drugih visokoškolskih ustanova, Pravilnikom o odbrani završnog rada, Pravilnikom o polaganju diferencijalnih ispita, Pravilnikom o postupku ekvivalencije ranije stečenih zvanja sa novim zvanjem. Takođe su Standardima za obezbjeđenje kvaliteta i Postupkom za obezbjeđenje kvaliteta obrazovnog procesa na Univerzitetu za poslovne studije Banja Luka definirane procedure, odgovorne osobe, način utvrđivanja i kriterijumi za ocjenjivanje studenata. Univerzitet – Fakultet stalno prati i ocjenjuje napredak studenata tokom semestra za svaki nastavni plan. Univerzitet posjeduje odgovarajući informacijski sistem i bazu podataka u koji se redovno unose podaci o ocjenjivanju studenata i analiziraju rezultati po raznim kriterijumima.

Fakultet pravnih nauka posebno afirmira praktičnu nastavu kao oblik provjeravanja stečenih teorijskih znanja u okviru redovne nastave. Praktična nastava se realizira skladno Pravilniku o praktičnoj nastavi studenata Fakulteta pravnih nauka, kroz dva oblika rada, i to: 1. Pravno kliničke radionice; 2. Stručna praksa u institucijama pravnih poslova. U okviru Pravnih klinika organiziraju se tzv. produbljena stručna predavanja koje realiziraju priznati stručnjaci iz pravne prakse (suci, tužioci, advokati, notari, poreski inspektori i dr., a potom se studenti i praktično osposobljavaju za rad u klinikama kroz izradu aktuelnih pravnih akata iz konkretne pravne prakse. Poseban kvalitet u radu Pravnih klinika je organizacija i realizacija tzv. simulacijskih sudnica - radionica (suđenja), gdje studenti samostalno učestvuju u „praktičnom scenariju“ konkretnog sudskog predmeta, koji prate i ocjenjuju stručnjaci iz prakse. U četvrtoj godini studenti provode jednomjesečnu praksu u institucijama pravnih poslova u Banja Luci.

Svi obavezni predmeti su pokriveni odgovarajućom literaturom. Nastavni predmeti su pokriveni literaturom koja se može pronaći u biblioteci. Broj dostupnih primeraka je na zadovoljavajućoj razini.

Studenti su u velikoj mjeri u mogućnosti da blagovremeno, potpuno budu informirani o resursima, uslugama koje im stoje na raspolaganju na Univerzitetu, Fakultetu.

Fakultet pravnih nauka ima i link koji vodi na „Pravne klinike“ koje ciljano informiraju studente i javnost o aktivnostima Pravne klinike fakulteta.

Početkom svake godine Univerzitet štampa studentski informator i letak gdje se nalaze sve potrebne informacije koje mogu pomoći budućim studentima pri izboru studija.

Univerzitet – Fakultet pravnih nauka kontinuirano prati aktualnost NNP, te u zavisnosti od ocjene svih parametara kvaliteta inicira, provodi inovacije, promjene u NNP, te u tom smislu najavljuje i „pripreme za kandidovanje „novog“ NNP Fakulteta pravnih nauka, koji će obuhvatiti „savremenije“ inovacije, promjene, kao i mogućnost zahvatanja sa većim brojem tzv. izbornih predmeta, koje studenti mogu kombinovati u svojim studijama”, a posebno kroz kroz „rasterećenje“ Pravnih studija od viška ekonomskih predmeta, te uvođenje predmeta praktične naravi, stručne prakse i Pravnih klinika.

Na osnovu preporuka datih tokom prethodnih eksternih evaluacija studijskih programa, izvršene su određene aktivnosti, u cilju unapređenja kvaliteta studijskih programa na Fakultetu pravnih nauka. Posebno se to odnosi na poboljšanje kvaliteta NPP kroz ponovno anlaiziranje i unapređenje sadržaja ŽSSilabusa po svim predmetima na Fakultetu. Takođe su redefinisani ishodi učenja po svim predmetima.

Značajna inovacija je učinjena kroz uspostavljanje obveznih sadržaja praktične nastave, Pravno kliničkih radionica, kao oblika interaktivnog učenja studenata Fakulteta pravnih nauka. Kako je Univerzitet za poslovne studije je 2012. godine prošao institucijsku eksternu evaluaciju, a Fakultet pravnih nauka je počeo sa radom akademske 2011/12., tako su ta iskustva korištena u kreiranju sveukupnih nastavno naučnih aktivnosti na Fakultetu, u periodu postojanja Fakulteta pravnih nauka.

U Istočnom Sarajevu funkcioniра Studijski program „Pravne nauke“. Na studijskom programu studira oko 100 studenata, u svim godinama studija. Realizacija NNP vrši se skladno NNP Fakulteta pravnih nauka, u kome sudjeluju odgovorni nastavnici iz sjedišta Univerziteta, kao i s područja Sarajevske regije. Studenti su također povezani s pravnim institucijama na području Istočnog Sarajeva i Sarajeva odakle dolaze, s ciljem što kvalitetnije edukacije i budućeg uključivanja u pravno zanimanje na tom području.

U nastavnom centru u Istočnom Sarajevu organizirani su studiji prvog ciklusa (180 i 240 ECTS), prema Nastavnom planu i programu Fakulteta pravnih nauka.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Teško je pisati odvojene recenzije za predložene studijske programe budući da je Fakultet podnio jedinstveni aplikacijski obrazac za oba studijska programa pa je ponekad teško i nemoguće razlučiti podatke koji se odnose (samo) na konkretni studijski program, a ponekad i od studijskog programa od 180 ECTS koji nije predmet recenziranja (npr., kod podataka o rezultatima studentskih anketa za pojedine nastavnike).

U Aplikacijskom obrascu često se uopćeno navodi kako Fakultet posebnu pažnju poklanja određenim pitanjima i poduzima mjere za njihovo unapređenje, ali se onda ne navode konkretne mjere niti se upućuje na relevantne dokumente i propise.

Ishodi učenja nisu u potpunosti utvrđeni, i nisu u velikoj mjeri povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacijskim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA). Ishodi učenja i kompetencije koje studenti stječu, kako općenito tako i na svakom pojedinom predmetu, nisu uređene u skladu sa svim kvalifikacijskim okvirima koje u BiH treba primjenjivati. Nadalje, kompetencije i ishodi učenja nisu i ne moraju biti sinonimi. Za definiranje ishoda učenja mogu se koristiti 4 glavna područja definicija ishoda učenja: 1) Znanje; 2) Vještine; 3) Samostalnost; 4) Odgovornost. Za opis ishoda učenja treba koristiti aktivne glagole: pamćenje, razumijevanje, primjenjivanje, analiziranje, vrednovanje, sintetiziranje, kreiranje (objasniti, izraditi, tumačiti, opisati, uočiti, riješiti, klasificirati, prikazati, protumačiti, primijeniti, razlikovati, prepoznati, provesti, interpretirati, sudjelovati, kreirati, pisati, sastaviti dopis i plan, osmisliti skupinu, sagledati strategiju, analizirati, odabrati, predložiti, razviti, pripremiti, argumentirati, prezentirati, uskladiti, predvidjeti, usporediti, definirati, vrjednovati, spoznati, koristiti). Oni se svakako razlikuju od glagola koji se koriste za opisati ciljeve kolegija kao što su: biti osposobljen, cijeniti, imati znanje, naučiti, osvijestiti, prikupiti, poznavati, ovladati, razumjeti, shvatiti, razviti potrebe, upoznati, zapamtiti, znati, usvojiti. Ishodi učenja i kompetencije koje se stječu ne mogu biti iste razine stečenih znanja, vještina, samostalnosti i odgovornosti na studiju prava (240 ECTS) kao na master studiju (300 ECTS).

Nisu priloženi dokumenti koji dokazuju konzultiranje zainteresiranih strana (privrede, prakse, alumni organizacije, drugih društvenih institucija, partnera iz zemlje i inostranstva) prilikom prilagođavanja nastavnih planova i programa. Iako se navodi njihovo postojanje, nisu priloženi ugovori sa privrednim subjektima za izvođenje praktične nastave studenta. kao ni podaci i dokumenti o učešću stručnjaka iz prakse u realizaciji određenih tema prema programu Pravnih klinika. Također nije dat na uvid Dnevnik stručne prakse studenata Fakulteta koji mora voditi svaki student, a u koji se upisuju sve aktivnosti prema Programu praktične nastavne, stručne prakse u toku školovanja.

U Aplikaciji se navodi kako „aktivno učešće studenata u naučnom istraživanju u okviru studijskog programa nije zvanično predviđeno, nego se samo navodi da studenti se angažuju u svojstvu anketara, na jednostavnijim istraživačkim poslovima, kojima njihov stepen stručnosti omogućava učešće.

Nema podataka o tome da su završni radovi studenata podvrgnuti provjeri s ciljem onemogućavanja plagiranja.

Navodi se da je „ocjenjivanje studenata regulisano Pravilnikom o ocjenjivanju studenta Univerzita za poslovne studija, gdje je veoma precizno regulisan način, procedura formiranja ocjene“, ali u Aplikaciji nije priložen link na kojemu je Pravilnik dostupan niti se može naći na web stranici Univerziteta i Fakulteta. Stoga se ne može kazati da su studenti upoznati ili imaju mogućnost biti upoznati sa žalbenom procedurom, iako se navodi da je „žalbenih reakcija na ocjenu bilo u par slučajeva, gdje je skladno Pravilima provedena procedura provjere osnovanosti žalbe, nakon čega je donesena konačna zadovoljavajuća ocjena za studenta i nastavnika“, ali u tom smislu nisu priloženi nikakvi dokumenti. Navodi se i da je žalbena procedura uređena Statutom Univerziteta, ali bi bilo bolje da se ona uredi Pravilnikom na koji se poziva u Aplikaciji jer se ona u provedbenom pravilniku puno bolje i detaljnije može urediti.

Učenje na daljinu na Univerzitetu /Fakultetu nije u funkciji. Stoga ne postoji link na procedure za obezbjeđenje kvaliteta, te načina kontrole i nadzora u primjeni metoda učenja na daljinu.

Nema podataka o tome je li i kako je akademsko osoblje koje izvodi nastavu prethodno

pripremljeno i motivirano za tu aktivnost, te u pripremi za tu aktivnost uzima li u obzir rezultate anketa evaluacije kvaliteta učenja i poučavanja od strane studenata. Kao ni o tome je li akademsko osoblje motivira i uključuje studente na preuzimanje aktivne uloge u istraživačko, naučno-istaživačkom i nastavno-obrazovnom procesu uz odgovarajuće usmjeravanje, konzultacije i podršku.

Niti u jednom priloženom dokumentu i na web stranici Univerziteta i Fakulteta ne mogu se naći podaci o imenima nastavnika i suradnika, o predmetima na koje su raspoređeni, znanstvenim poljima i granama u koje su birani, godinama života, znanstvenom stupnju, datumu zadnjeg izbora, znanstvenoj djelatnosti i uvjetima za izbor, ne može se utvrditi omjer suradnika i nastavnika, zastupljenost žena u nastavnom kadru, starosna struktura, koliko je stalno zaposlenik nastavnika i suradnika po ugovoru o radu, a koliko na temelju ugovora o djelu i sl. Jedino se na master studiju navode imena nastavnika uz predmete, ali nedostaju svi ovi navedeni podaci. To je i razlog da se ne može izvršiti jedan od temeljnih zadataka recenzenta – procjena kompetencije nastavnog osoblja potrebnog za kvalitetno izvođenje studijskog programa. To posljedično uzrokuje da se ne može potpuno i kvalitetno recenzirati i neke druge aktivnosti u uvjete u kojima značajnu ulogu imaju nastavnici i suradnici (mobilnost, napredovanje, međunarodna suradnja, anketiranje, motiviranje studenata i mentorstva, opterećenost nastavnog kadra, vjerodostojnost ishoda učenja i u konačnici kvaliteta izvođenja studijskog programa).

Što se tiče master programa, nije najjasnije uređeno i pojašnjeno koji su uvjeti da bi taj studij mogao upisati netko sa srodnih studija organizacijskih jedinica Univerziteta i koji su to studiji. Zvršetkom tog master studija stječe se titula magistra prava koja otvara mogućnost pristupa zanimanjima koja obavljaju najsloženije poslove iz područja prava pa se svakako postavlja pitanje imaju li osobe koje nisu završile I. ciklus prava nego neki od srodnih studija predznanja i mogućnost ravnopravnog uključivanja u master studijski program s onima koji su završili prvi ciklus i kakve su kompetencije i kompetencije stekli na tržištu za obavljanje najsloženijih pravnih poslova, a da prethodno nisu završili I. ciklus pravnog studija. Dodatno, omjer pravnih i nepravničkih predmeta na master studiju je nepovoljan za pravne predmete, a time i kompetencije (znanja i vještine iz područja prava) koje student magistriranjem stječe, pa bi ovakav studijski program više odgovarao nekom multidisciplinarnom studiju, primjerice studiju poslovnog prava ili menadžmenta.

Zbog toga se ne može provjeriti i ocijeniti tvrdnja da je „na svakom studijskom programu na Univerzitetu zaposlen dovoljan broj nastavnog kadra u stalnom radnom odnosu sa punim radnim vremenom, kako bi se osigurali kvalitet i kontinuitet učenja i potaknuli vanjski saradnici da se uključe u akademske procese. Univerzitet zapošljava dovoljan broj saradnika i/ili naučnih asistenata, kako bi osigurala kontinuitet akademskog napredovanja i razvoj vlastitog kadra“.

Fakultet u Aplikacijskom obrascu nije dostavio niti jedan link na dokumente kojima se uređuje ovo područje iako su bili dužni to uraditi. Tako nema podataka ni linka na dokumente: dokumentaciju o izboru i napredovanju nastavnika koja dokazuje ispunjavanje uvjeta kao što su naučni i stručni radovi nastavnika koji upućuju na naučnu oblast za koju se bira i predmete za koje je nastavnik odgovoran i bibliografiju: izvještaj Komisije koje je provodila proces izbora u kome se prepoznaje naučna oblast i kompetencije članova Komisije; odluka nadležnog organa ustanove o izboru nastavnika koja odgovara izvještaju i prijedloga Komisije; biografija nastavnika u kojoj se prepoznaju kompetencije u području poučavanja; politika upravljanja ljudskim resursima (zapošljavanje, definisanje zaduženja i odgovornosti, imenovanje, promovisanje) te na koji način se vrši evaluacija, odnosno praćenje rada kadrova i analiza opterećenosti nastavnog akademskog kadra; politiku upravljanja ljudskim resursima i politiku razvoja znanja i kompetencija nastavnika; dugoročni i operativni plan razvoja ljudskih resursa i zapošljavanja novog kadra; analize i evaluaciju

kompetentosti i napredovanja nastavnog osoblja; kojima se stimulišu naučne aktivnosti i jačanje veze između istraživanja i obrazovanja; godišnji izvještaj o naučnim i stručnim aktivnostima i sl.

Nema podataka o tome je li administrativnom i pomoćnom osoblju omogućeno usavršavanje kroz učešće na obukama, posebno u vezi informatičkih sistema i sistema upravljanja, kao ni o tome na koji način pomoćno i administrativno osoblje ima priliku da razvija svoje kompetencije i na koji način Ustanova planira i provodi obuke administrativnog osoblja.

Nisu navedeni dokumenti, odnosno link za evidencije i analize fizičkih resursa za učenje i podršku različitim kategorijama studenata (prostorni, bibliotečki, informatički, laboratorijski i dr.) za izvođenje studijskog programa, te njihovu dostupnost, kao ni pregled investicijskih ulaganja u razvoj ovih resursa.

Nema linka ni upućivanja na propise o tome: kako Fakultet pravnih radi operativne analize rezultata upisa, studija po godinama, i sveukupno na Fakultetu kao i o validnim pokazateljima ulaznih faktora studija (starost, srednja ocjena, spol, porodični status, regionalna zastupljenost i dr); o analizi u oblasti kvaliteta studija, i prolaznosti po godinama i sveukupno; o ocjeni studenata o programu studija, načinu studiranja i drugim segmentima ne/zadovoljstva studenata; analizi biblioteke i izdavačke djelatnosti; analizi zaposlenosti diplomiranih studenata; analizi kvaliteta nastavnog kadra kroz evaluaciju tj. ocjenu od strane studenata, kao i ocjenu od strane nadležnih rukovodilaca (dekan, prorektor, rektor); i o poduzimaju konkretnih mjera u cilju unapređenja kvalitete nastavnog kadra.

Web stranica Fakulteta nedovoljno je razvijena i razrađena i ne daje potpunu mogućnost objektivnih, blagovremenih informacija, kako za studente, tako i za širu javnost. Brošure o radu Univerziteta se izdaju periodično, povodom određenih značajnih događaja.

U Aplikacijskom obrascu i na web stranici Fakulteta nema podataka o tome je li moguće na pojedinom predmetu nastavu izvoditi na engleskom jeziku što je posebno značajno za međunarodnu razmjenu, odnosno mobilnost studenata iz (nekih) drugih zemalja (npr., u okviru Erasmusa).

Nema podataka o tome ima li Fakultet razrađen sistem informiranja studenata o raspoloživim resursima i plan obuka administrativnog i pomoćnog osoblja za pružanje podrške studentima prilikom korištenja resursa. Podaci o akademskim karijerama zaposlenog i angažiranog osoblja nisu javno objavljeni.

Nema podataka o tome postoji li ni linka na strategiju komunikacije sa javnošću.

Na web stranici Fakulteta studijski program se navodi samo kroz tablicu nastavnog programa (na dvije stranice) dok se studijski program master studija uopće ne može naći.

Nisu priloženi dokumenti koji dokazuju učešće internih i eksternih zainteresiranih strana u izradi studijskih programa, kao i da li je to imalo uticaja na strukturu studijskih programa.

Na web stranici nema podataka i ne navodi se link o tome da se obavlja periodično mjerenje zadovoljstva studenata (i diplomiranih) stečenim znanjima i vještinama na studijskom programu, ne samo u cjelini nego i određenim predmetima i predmetnim nastavnicima. Kao ni dokaza da se obavlja periodično mjerenje zadovoljstva subjekata koji zapošljavaju studente i rezultati ovih mjerenja se koriste u razvoju i unapređenju nastavnih planova i programa. Kao ni dokaza o tome da su izmjene studijskog programa izvršene s ciljem kontinuiranog poboljšavanja programa.

Nema podataka ni dokaza o tome da studijski program ostvaruje međunarodnu suradnju (nastava na stranim jezicima, mobilnosti studenata i osoblja, zajednički projekti sa stranim partnerima itd.).

Nema podataka o tome na koji način visokoškolska ustanova učestvuje i omogućava programe razmjene studenata uz priznavanje ECTS bodova, odnosno o načinu na koji se studentima omogućava da se informiraju o raspoloživim programima i načinima konkuriranja te eventualnom priznavanju ECTS bodova. Navodi se kako je „Univerzitet-Fakultet pravnih nauka u posljednje vrijeme posvetio određenu pažnju pitanju i programima razmjene studenata i priznavanje ECTS bodova. Kako je ovo pitanje vezano za cjelokupne procedure: konkurisanja, odobravanj, realizacije, smatramo da u narednom periodu moramo mnogo aktivnije pristupiti ovom pitanju, kroz odlučnije programe razmjene studenata i priznavanje ECTS bodova sa rugih obrazovanih institucija, u skladu sa pozivnim zakonima u Republici Srpskoj“.

U Istočnom Sarajevu funkcioniра Studijski program „Pravne nauke“ (240 ECTS). Međutim nema podataka: o načinu na koji je angažiran nastavni i administrativni kadar te specifičnosti koje odnose na njihov rad, strukturu i opterećenje u uvjetima okruženja učenja na daljinu; fizičkim resursima potrebnim za ovakav način organiziranja nastave, kao i platformama korištene za e-učenja. Nigdje nije vidljiva dopusnica da se taj studij može izvoditi u izdvojenom odjeljenju.

Nisu uspostavljene procedure i doneseni propisi za prepoznavanje i borbu protiv korupcije i plagiranja. U donošenju tih propisa i procedura Fakultet za pravne nauke bi trebao imati vodeću ulogu na Univerzitetu.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Fakultet bi trebao provesti objektivnu, detaljiziranu i konkretiziranu SWOT analizu studijskih programa s posebnim naglaskom na uočene slabosti. Potom bi trebao donijeti akcijski plan za otklanjanje uočenih slabosti s jasnim navođenjem odgovornih i zaduženih osoba za pojedine aktivnosti te rokova za provođenje i završetak aktivnosti.

Svakako bi se kod politike osiguravanja kvalitete studijskih programa više trebala urediti i istaknuti politika sprječavanja plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija, te jasnije definirati način uključivanja spoljnih učesnika u kreiranje, praćenju i promoviranju osiguranja politike kvalitete studijskih programa. Treba uspostaviti procedure i donijeti propise za prepoznavanje i borbu protiv korupcije i plagiranja. U donošenju tih propisa i procedura Fakultet za pravne nauke bi trebao imati vodeću ulogu na Univerzitetu.

Treba razviti kanale dvosmjerne razmjene nastavnika i studenata kao i uhodan način priznavanja stečenih znanja tokom razmjene i te aktivnosti treba detaljno regulirati internim aktima ustanove. Mobilnost akademskog osoblja i studenata na studijskom programu treba promovirati i unaprjeđivati putem zajedničkih prijava i učešća na projektima sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva. Primjerice, kroz ostvarivanje bilateralne i multilateralne razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene uz priznavanje vremena, ocjena i ECTS bodova ostvarenih tokom razmjene. Visokoškolska ustanova treba kadrovski i finansijski osnažiti kapacitete službi za međunarodnu suradnju i dvosmjernu mobilnost akademskog osoblja i studenata.

Ishodi učenja treba u potpunosti utvrditi i povezati sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacijskim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA).

Treba prikupiti i prikuplati dokaze o provedenom konzultiranju zainteresiranih strana (privrede, prakse, alumni organizacije, drugih društvenih institucija, partnera iz zemlje i inostranstva) prilikom prilagođavanja nastavnih planova i programa, ugovore s privrednim subjektima za izvođenje praktične nastave studenta, podatke i dokumente o učešću stručnjaka iz prakse u realizaciji određenih tema prema programu Pravnih klinika.

Treba promovirati, financirati i poduzimati mjere za jače aktivno učešće studenata u naučnom istraživanju u okviru studijskog programa.

Treba donijeti propise koji nedostaju i sve propise staviti dostupnim na web stranici Fakulteta.

Treba što prije staviti u funkciju učenje na daljinu na Univerzitetu /Fakultetu, a posebno zbog postojanja izdvojenih odjeljenja. Treba nakon toga na web stranicu staviti link na procedure za osiguranje kvalitete, te regulirati načina kontrole i nadzora u primjeni metoda učenja na daljinu.

Podaci o nastavnicima su u potpunosti nevidljivi pa je nužno što prije u relevantnim dokumentima i na web stranici Univerziteta i Fakulteta staviti podatke o imenima nastavnika i suradnika, o predmetima na koje su raspoređeni, znanstvenim poljima i granama u koje su birani, godinama života, znanstvenom stupnju, datumu zadnjeg izbora, znanstvenoj djelatnosti i uvjetima za izbor, omjeru suradnika i nastavnika, zastupljenosti žena u nastavnom kadru, starosnoj strukturi, koliko je stalno zaposlenik nastavnika i suradnika po ugovoru o radu, a koliko na temelju ugovora o djelu i sl. Sve je to nužno kako bi se moglo potpuno i kvalitetno recenzirati i neke druge aktivnosti i uvjete u kojima značajnu ulogu imaju nastavnici i suradnici (mobilnost, napredovanje, međunarodna suradnja, anketiranje, motiviranje studenata i mentorstva, opterećenost nastavnog kadra, vjerodostojnost ishoda učenja i u konačnici kvaliteta izvođenja studijskog programa). Svakako treba učiniti dostupnim i podatke o izboru i napredovanju nastavnika koji dokazuju ispunjavanje uvjeta kao što su naučni i stručni radovi nastavnika koji upućuju na naučnu oblast za koju se bira i predmete za koje je nastavnik odgovoran i bibliografiju: izvještaj Komisije koje je provodila proces izbora u kome se prepoznaje naučna oblast i kompetencije članova Komisije; odluka nadležnog organa ustanove o izboru nastavnika koja odgovara izvještaju i prijedloga Komisije; biografija nastavnika u kojoj se prepoznaju kompetencije u području podučavanja; politika upravljanja ljudskim resursima (zapošljavanje, definisanje zaduženja i odgovornosti, imenovanje, promovisanje) te na koji način se vrši evaluacija, odnosno praćenje rada kadrova i analiza opterećenosti nastavnog akademskog kadra; politiku upravljanja ljudskim resursima i politiku razvoja znanja i kompetencija nastavnika; dugoročni i operativni plan razvoja ljudskih resursa i zapošljavanja novog kadra; analize i evaluaciju kompetentosti i napredovanja nastavnog osoblja; kojima se stimuliraju naučne aktivnosti i jačanje veze između istraživanja i obrazovanja; godišnji izvještaj o naučnim i stručnim aktivnostima i sl.

Treba poduzeti aktivne mjere i dati podataka o tome je li administrativnom i pomoćnom osoblju omogućeno usavršavanje kroz učešće na obukama, posebno u vezi informatičkih sistema i sistema upravljanja, te omogućiti pomoćnom i administrativnom osoblju da mogu razvijati svoje kompetencije kroz kontinuiranu obuku.

Donijeti dokumente i navesti link za evidencije i analize fizičkih resursa za učenje i podršku različitim kategorijama studenata (prostorni, bibliotečki, informatički, laboratorijski i dr.) za izvođenje studijskog programa, te njihovu dostupnost, te osigurati financijska sredstva za razvoj ovih resursa.

Učiniti vidljivim i raspoloživim podatke o tome kako Fakultet radi operativne analize rezultata upisa, studija po godinama, i sveukupno na Fakultetu kao i o validnim pokazateljima ulaznih faktora studija (starost, srednja ocjena, spol, porodični status, regionalna zastupljenost i dr); o analizi u oblasti kvaliteta studija, i prolaznosti po godinama i sveukupno; o ocjeni studenata o programu studija, načinu studiranja i drugim segmentima ne/zadovoljstva studenata; analizi biblioteke i izdavačke djelatnosti; analizi zaposlenosti diplomiranih studenata; analizi kvaliteta nastavnog kadra kroz evaluaciju tj. ocjenu od strane studenata, kao i ocjenu od strane nadležnih rukovodilaca (dekan, prorektor, rektor); i o poduzimaju konkretnih mjera u cilju unapređenja kvalitete nastavnog kadra.

Web stranica Fakulteta nedovoljno je razvijena i razrađena i ne daje potpunu mogućnost objektivnih, blagovremenih informacija, kako za studente, tako i za širu javnost pa je svakako treba doraditi i osuvremeniti.

Treba učiniti mogućim na pojedinom predmetu nastavu izvoditi na engleskom jeziku što je posebno značajno za međunarodnu razmjenu, odnosno mobilnost studenata iz (nekih) drugih zemalja (npr., u okviru Erasmusa) i te podatke staviti na web stranicu.

Treba donijeti ili učiniti vidljivim i raspoloživim plan obuke administrativnog i pomoćnog osoblja za pružanje podrške studentima prilikom korištenja resursa. Treba javno objaviti podatke o akademskim karijerama zaposlenog i angažiranog osoblja.

Treba izraditi ili ako već postoji učiniti javno dostupnom strategiju komunikacije sa javnošću.

Na web stranici Fakulteta treba objaviti kopletirane silabuse studijskog programa.

Osigurati veće i aktivnije sudjelovanje internih i eksternih zainteresiranih strana u izradi studijskih programa i dokaze o tome učiniti javno dostupnim.

Na web stranicu staviti podatke o tome da se obavlja periodično mjerenje zadovoljstva studenata (i diplomiranih) stečenim znanjima i vještinama na studijskom programu, ne samo u cjelini nego i određenim predmetima i predmetnim nastavnicima; da se obavlja periodično mjerenje zadovoljstva subjekata koji zapošljavaju studente i da se rezultati ovih mjerenja koriste u razvoju i unapređenju nastavnih planova i programa; da su izmjene studijskog programa izvršene s ciljem kontinuiranog poboljšavanja programa.

Poduzeti aktivnosti (uključujući i finansijska sredstva) da studijski program ostvaruje međunarodnu suradnju (nastava na stranim jezicima, mobilnosti studenata i osoblja, zajednički projekti sa stranim partnerima itd.). Učiniti javno dostupnim podatke o programima razmjene studenata uz priznavanje ECTS bodova, odnosno o načinu na koji se studentima omogućava da se informiraju o raspoloživim programima i načinima konkuriranja te eventualnom priznavanju ECTS bodova.

Sve navedeno treba analogno primijeniti i na Studijski program „Pravne nauke“ (240 ECTS) koji funkcioniра u Istočnom Sarajevu. Posebno učiniti javno dostupnom dopusnicu da se taj studij može izvoditi u izdvojenom odjeljenju.

Trebalo bi razmisliti o mogućnosti uvođenja studentskog veta kod donošenja odluka o onim pitanjima koja se tiču najznačajnijih studentskih prava i studentskog standarda.

Kada se ostvare uvjeti, trebalo bi ustrojavati doktorski studij da se uspostavi potpuna vertikalna pravničkog obrazovanja.

МЈЕСТО И ДАТУМ:

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА: _____